

እምነ

praep. separ., cujus forma abbreviata et inseparabilis est እም (Dillmann 1857 § 164,3). In libris mss. antiquioribus: እምነ, in recentioribus እም: frequentius occurrit. Pro እምነ: antiquitus usitatum erat እምኔ: ut Lev. 20,5 F. Pronomina suffixa ope vocalis ê sibi subjungit, ut እምኔየ, እምኔከ: al. (Dillmann 1857 § 167,3), rarissime sine ê, ut እምኖሙ: Ex. 1,7. Forma እም: si verbo a litera መ: incipienti praefigitur, ም non bis sed semel tantum exscribitur, ut እምነ: ሞቱ: vel እሞቱ: 1) significat *discessum*, *distantiam*, *separationem* ab aliquo: *a*, *de*, *ex*: የጎልቱ: ኃዋአን: እምድር: Ps. 9,40; Ps. 103,36; Gen. 17,14; Num. 27,4; Ex. 12,15; ተዘርወ: ኩሉ: ሕዝብ: እምኔሁ: 1 Reg. 13,8; 1 Reg. 13,11; አይቱ: አሐውር: እመንፈስከ: {DiL.0192} Ps. 138,6; በዐሠር: መዋዕል: እምኮራብ: Deut. 1,2; ኢኮኑ: ርሐቃነ: እምድር: Joh. 21,8; Ps. 37,22. Frequentissimus est hic praepositionis usus post verba absentiae, distantiae, separandi, recedendi, fugiendi, mittendi, removendi, rapiendi, revertendi, mutandi, prohibendi, deficiendi et aberrandi, desistendi, cessandi, exinaniendi, quiescendi, occultandi; huic usui vicinus est usus post verba timendi, cavendi, nec non expergiscendi, convalescendi et medendi, purgandi. a) praemittitur nominibus loci et spatii, ut significet non tantum directionem, unde aliquid veniat vel fiat, ut እምርሐቅ: *e longinquo* Job 2,11; Jes. 10,3; እለ: እምቅሩብ: οἱ ἐγγίζοντες Jes. 33,13; እምላዕሉ: Matth. 27,51; እምሥራቅ: ፀሐይ: ወእስከነ: ዐረብ: Ps. 112,3 al., sed etiam partem vel regionem, *a* qua vel *versus* quam aliquid sit: Gen. 7,16; Ex. 14,29; እምፀጋሙ: 2 Esr. 18,4; Apoc. 4,6; Ex. 25,11; Ex. 25,20; Ex. 38,2; Joh. 19,18; Apoc. 22,2; vid. etiam praepositiones compositas: እምቅድመ: , እምድጎረ: , እምታሕተ: ; nec non terminum, trans quem sit vel a quo incipiat aliquid: ላዕሉ: እምኔሁ: Ex. 39,3; አፍኦ: እምጥቅም: ἔξωθεν τοῦ τεύχους Jer. 21,4; ውስጠ: እምነ: መንጠላዕት: Lev. 16,12; እምነ: – እስከ:

inde a – usque ad Gen. 6,7; Gen. 8,17; Ex. 12,12; Deut. 4,32. b) nota locutionem adverbialem: መካን: እመካን: *e loco in locum*, ut: ዘይትፋለስ: ሀገር: እምሀገር: Sir. 36,31 (vid. infra Nr. 5, a): sed etiam እመካን: መካነ: *e loco in locum*, ut: መልኦ: ምድረ: ስብሐቲሁ: እምወሰን: ወሰነ: *implevit terram gloria tua a finibus ad fines* Sx. Tachs. 24 Enc. c) nonnumquam, omisso verbo removendi vel prohibendi, in structuris praegnantibus እምነ: eundem significatum habet, qui ei post verba prohibendi convenit; dixeris eum *negativum* et *sejunctivum*: ተፈጽመ: አፈ: አራዊት: እምነቢብ: *obturatorum est os bestiarum* (prohibitum) *a loquendo* i.e. *ute ne loquerentur* Kuf. p. 15; 1 Reg. 25,17; ተገመንኩ: እምኔከ: *polluta sum tibi* (interdicta) Kuf. p. 119 seq.; vid. etiam ሐሰ: ጎደረ: ህየ: እምዔሳው: ወልዱ: *habitavit ibi, procul a filio suo* Kuf. p. 107; Hen. 72,5; Gen. 8,2; {{DiL.1428} Genz. 120; Genz. 121 (vid. sub በሃም:); Sap. 15,15 (vid. sub ፅሩዕ:); F.N. 10,8 (vid. sub የዋሂ:). d) post verba *carendi*, ut Macc. f. 23 vid. sub አጽምኦ: ; M.M. f. 36 vid. sub ጽሙእ: ; nec non varia exempla sub ጸመ: et ጸም:}. 2) significat *egressum* e loco, persona, re: *ex*, *ab*: ፃእ: እምነ: ምድርከ: Gen. 12,1; Gen. 4,10; Gen. 22,15; Ps. 16,13; Ps. 17,19; Ps. 39,2; Ps. 41,1; Ps. 79,9; Joh. 6,23; Matth. 8,28; Matth. 12,34; Matth. 12,42; Matth. 18,34. Frequentissimus est hic usus, potissimum post verba egrediendi, surgendi, germinandi, expellendi, extrahendi, eripiendi, al. Deinde adhibetur denotandis a) *origini* rei vel personae: Jud. 13,2; Asc. Jes. 3,1; Tob. 5,14; ዘርእ: እምዛቲ: ብእሲት: 1 Reg. 2,20; Joh. 1,13; Joh. 3,6; Matth. 5,37; Matth. 21,16; Matth. 21,25; Asc. Jes. 6,15; Lev. 18,9; Deut. 13,7; Sir. 46,1; Joh. 3,31; Joh. 8,44; Joh. 8,47; Joh. 15,19; Joh. 17,14. b) *materiae*, *ex* qua aliquid fit vel componitur: Matth. 3,9; Rom. 9,21; Gen. 2,7; Gen. 2,19; Cant. 3,9; Hen. 26,5. c) *initio*, a quo aliquid exorditur: 1 Petr. 4,17 Platt; Num. 14,19; Hen. 60,8; Judae 14. d) *auctori*, a quo aliquid factum est: Gen. 19,36; 1 Cor. 8,6; 1 Thess. 2,14; Matth. 1,20; c. verbo passivo:

እምኔሁ ፡ ተቀጽዑ ፡ ዐናብርት ፡ Job 9,13; Koh. 12,11; Asc. Jes. 2,13. Memorabile est compistum **በእምነ** ፣ quod in Cyr. satis frequenter occurrit, alias a me quidem nusquam repertum est: **ኩሉ** ፡ **በእምኔሁ** ፡ ወቦቱ ፡ ἐν αὐτῶ καὶ δι' αὐτοῦ Cyr. f. 18; **ኩሉ** ፡ ቦቱ ፡ ወበእምኔሁ ፡ ተፈጥረ ፡ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται Cyr. f. 22; **ኩሉ** ፡ **በእምኔሁ** ፡ ቆመ ፡ πάντα ἐν αὐτῶ συνέστηκε Cyr. f. 22; **አብ** ፡ ይሁብ ፡ በረከቶ ፡ በእምኔሁ ፡ ለወልድ ፡ διανέμει ὁ πατήρ δι' υἱοῦ τὰ ἀγαθὰ Cyr. f. 46; al. e) *causae efficienti* ፡ Ex. 8,20; Gen. 49,12; {DiL.0193} Apoc. 8,11; 4 Esr. 9,15; Job 14,19; post verba passiva: Job 13,25; Job 13,28; Sap. 5,15; Prov. 24,23; Ps. 6,7; Matth. 8,24; Judae 12; Hen. 61,5. f) *causae remotiori* ፡ *propter* , *ob* , *prae* ፡ Gen. 16,10; Gen. 27,46; Gen. 41,31; Ex. 6,9; Ex. 15,23; Ps. 37,8; Ruth 1,13; **እምዐቢይ** ፡ ረጋብ ፡ Job 30,4; **እምግርማክ** ፡ Job 38,17; **እምፍርሀት** ፡ ጎዬ ፡ Dan. 10,7; Hen. 13,5; Asc. Jes. 3,13; Matth. 13,44; Matth. 14,26; Matth. 18,7; potissimum post verba, quae affectum animi significant, ut: **ጎፈረ** ፣ **አንከረ** ፣ **ተፈሥሐ** ፡ al. g) rarius *causae instrumentali* ut Luc. 16,9; Gen. 27,39. h) *normae* vel *causae* , e qua iudicatur, cognoscitur: Matth. 12,37; Matth. 7,20; Matth. 12,33; Jud. 7,17; Sir. 27,7. i) *fonti* , unde aliquid petitur Matth. 7,16; Ex. 12,12; Hen. 63,1; Ps. 2,8; Jud. 8,24; Deut. 10,12; 1 Reg. 10,4; 1 Par. 11,18. k) *conditioni* , in qua tamquam in fundamento nitens aliquis agit: 2 Cor. 2,4; Ex. 2,23. 3) significat *partem* ex toto exemtam: **፩ እምኔሆሙ** ፡ Dan. 6,2; **ሙኑ** ፡ **እምክልኤሆሙ** ፡ Matth. 21,31; **ክልኤቱ** ፡ **እምኔክሙ** ፡ Matth. 18,19; Marc. 6,15; Luc. 11,1; Ruth 4,2. a) omisso vocabulo numerum definienti, significat: *aliquid* , *aliquid* , *aliqua pars* , ut: **ሰይጣን** ፡ **ይወዲ** ፡ **እምኔክሙ** ፡ ውስተ ፡ **ጥቅሕ** ፡ e vobis sc. *aliquot* Apoc. 2,10; 2 Joh. 4; Gen. 6,19; **ዘይጸውር** ፡ **እምኩሉ** ፡ በረከተ ፡ ግብጽ ፡ *gestans* aliquid e bonis Aegypti Gen. 45,23; Lev. 7,19; Lev. 12,4; Lev. 19,23; Num. 16,26. b) partitive satis frequentatum est post verba **ነሥአ** ፣ **ወሀበ** ፣ **ጎርየ** ፣ **በልዐ** ፣ **ሰትየ** ፣ **ተርፈ** ፣ **አትረፈ** ፣ **መልአ** ፣ **ጸግበ** ፡ et ea quae similem habent

significatum. c) hoc **እምነ** ፡ partitivum etiam aliam praepositionem sibi praemissam tolerat, ut: **ይቤ** ፡ **አረጋዊ** ፡ **ለእምጠቢባን** ፡ *uni e sapientibus* Fal. f. 60. 4) usurpatur *comparative* ፡ *prae* ; *quam* ; et comparativo et superlativo denotando adhibetur; et cum adjectivis participiisque et cum verbis conjungitur: **ዐቢይ** ፡ **እምነ** ፡ *major quam* Jos. 19,9; Gen. 38,26; Num. 12,3; **ሠናይት** ፡ **እምአንስት** ፡ *pulcherrima mulierum* Cant. 1,8; Luc. 1,28; **ትጠብብ** ፡ **እምኩሉ** ፡ **አርጭ** ፡ Gen. 3,1; Gen. 34,19; Marc. 4,31; **ያፈቅሮ** ፡ **እምነ** ፡ *diligebat cum magis quam* Gen. 37,3; **እምኩሉ** ፡ **ጽድቅ** ፡ **ትመውእ** ፡ ὑπὲρ πάντα νικῶ ἢ ὀλίθεια 1 Esr. 3,12; **ለከ** ፡ **ይበጽሐከ** ፡ **እምነ** ፡ **ኩሉ** ፡ ሰብእ ፡ Tob. 6,13; Prov. 8,10; Sir. 41,12; Koh. 7,19 (20); **እምነ** ፡ **ክልኤሆሙ** ፡ **ብእሲት** ፡ **እንተ** ፡ **ሠናይ** ፡ **ልባ** ፡ Sir. 40,19-27. a) post **እምነ** ፡ comparativum alias praepositiones et genitivi notam (**ዘ** ፣), quae secundum enuntiationis structuram rei comparatae praemittendae erant, omittere licet: Matth. 5,20; Matth. 18,13, quamquam etiam retineri possunt: **ይኔይስ** ፡ **ነቢር** ፡ **ውስተ** ፡ **ገዳም** ፡ **እምስለ** ፡ **ብእሲት** ፡ **መግእዝት** ፡ Prov. 21,19; Prov. 25,24; Gen. 29,19. b) hoc eodem **እምነ** ፡ vel **እም** ፡ duae enuntiationes integrae inter se comparari possunt; quod ubi fit, **እምነ** ፡ conjunctionem potius quam praepositionem dixeris (quae idem valet quod **እምነ** ፡ **ዘ** ፣): **ንደቅ** ፡ **ውስተ** ፡ **እደ** ፡ **እግዚአብሔር** ፡ **እምንደቅ** ፡ **ውስተ** ፡ **እደ** ፡ **እንለ** ፡ **እመሕያው** ፡ Sir. 2,18; Sir. 6,1; Sir. 12,7; Sir. 19,24; Sir. 20,2; Sir. 22,15; Sir. 25,16; Sir. 29,10; 4 Esr. 2,23; 4 Esr. 6,39; Prov. 25,7; Ps. 51,8; Ps. 83,11; 1 Petr. 3,17; 2 Petr. 2,21; Rom. 2,29; Matth. 5,29; Matth. 5,30, al. 5) Transfertur ad *tempus* ፡ *inde a* , *ex* , *abhinc* ፡ Marc. 10,6; Rom. 15,23; Gen. 48,15; Zach. 7,5; Jud. 16,17; **እምትካት** ፡ Matth. 13,25; **እምዓለም** ፡ Jer. 2,20; **እምይእዜ** ፡ Matth. 23,39; **እምቅድመ** ፡ **ዓለም** ፡ *inde ab initio mundi* Matth. 24,21; Hen. 41,4; **እምኔሁ** ፡ *deinde* Jac. 4,14 rom.; Hen. 83,5; **እምዝ** ፡ *post haec* , *deinde* , *deinceps* , *tunc* , *tum* Matth. 2,7; Matth. 4,1; Matth. 4,5; Matth. 4,10; Matth. 4,11 al. (vid. **ዝ** ; vid. **አሜሃ** ፣ **ሶቤሃ** ፣); **እምዘ** ፡ et {DiL.0194} **እምአመ** ፡

ex quo (tempore) Luc. 8,27; Matth. 11,1; Gen. 24,22; Ex. 19,1 al. (vid. **ዘ**); Job 31,18; Jes. 44,7 (vid. **አመ**); **እምነ** : *statim post* Lev. 27,17; **እምሰሚዐ** : **ቃሉ** : *audita ejus voce* Sx. Mij. 25 Enc. In specie nota a) **ትውልድ** : **እምትውልድ** : *generatio alia post etiam* Hen. 107,1; Num. 28,14; **ዕለተ** : **እምዕለት** : Hen. 103,10; et indecl. **ዕለት** : **እምዕለት** : *diem alium post alium* Kuf. 49; **ዓም** : **እምዓም** : Kuf. 32 (vid. supra Nr. 1, b; et Dillmann 1857 § 163,2). b) etiam locutionibus adverbialibus in Accusativo positus, ut: **ይእተ** : **አሚረ** : **ይእተ** : **ዕለተ** : haec praepositio praefigitur: **እምይእተ** : **ዕለተ** : (v. **ዕለቲ** : **ዕለት** :) Dan. apocr. 1,64; **እምይእተ** : **አሚረ** : (v. **እምይእቲ** : **አሚር** :) 1 Reg. 16,13 ann. 30, 25; 4 Reg. 2,22 (cfr. **እስከ** : ; et **እምድኅረ** : **ሕቀ** : Herm. p. 80; et **ለለ** :) – Praep. **እምነ** : pronomino relativo **ዘ** : postponere licet, ut: **ዘእምነ** : Hen. 33,3; Gen. 4,13. – Praep. **እምነ** : aliis praepositionibus praefigitur, ut: **ላዕለ** : , **መልዕልተ** : , **መንገለ** : , **ማእከለ** : , **መትሕተ** : , **ቅድመ** : , **በይነ** : , **ኅበ** : , **ታሕተ** : , **ውስተ** : , **ዐውደ** : , **ዲበ** : , **ድኅረ** : q.v.; et conjunctionibus, ut: **ቅድመ** : , **አመ** : , {DiL.1428}, **ዘ** : , **ድኅረ** : q.v.

Bibliography

Revisions

- Andreas Ellwardt *Verschachtelung*, on 20.7.2018
- Andreas Ellwardt *Abkürzung aufgelöst und Regieanweisung entfernt* on 18.8.2017
- Andreas Ellwardt *in Ermangelung einer Vorschau waren kosmetische Nachkorrekturen vonnöten* on 18.8.2017
- Andreas Ellwardt *last updated txt file and doc file of Lexicon* on 19.4.2017
- Pietro Maria Liuzzo *exported from lexicon to XML* on 16.1.2017
- Pietro Maria Liuzzo *updated lexicon XML file adding nested senses* on 16.1.2017
- Andreas Ellwardt *updated txt file and doc file of Lexicon* on 22.11.2016